

bukik? Ki jön helyette? Talán újra egy Bánffy Széllről így vélekednek fokban — végre is becsületes, karakteres ember. De az lesz-e az utóda? S így támadt az a felfogást hogy nem jó lesz most Széllt megbuktatni.

Mások, a vérmesebbek *késhegyig* menő barcot akarnak. Akármilyen történik, meg kell buktatni Széllt. Legyen új választás! Lássuk a korona, hogy az őálló vámtarületből nem enged a nemzet!

Ez a két hangulat küzd egymással. Meg lássuk, melyik lesz a győztes.

Mangra Vazul megerősítése.

Közöltük tegnap az aradi rendkívüli ülést határozatát, melylyel sürgetni akarja a zsinat a püspöki szék betöltését, illetőleg Mangra Vazul megerősítését. Ezt azonban egyelőre hiába sürgetik, legalább erre enged következtetni egyik, a kormányhoz közel álló lapnak a következő közleménye:

„Ez a kívánság — írja a B. H. — a pillanatban nemcsak politikai szempontból, de Mangra személyes érdekének szempontjából sem egészen helyénvaló. Ez idő szerint ugyanis Mangrának a tomesvári törvényszék előtt a *Controla* című román lap egyik munkatársa, *Maglasiu* ellen egy becsületsértés miatt beadott pöre foly. Maglasiu a nyáron egy brosúraban Mangra egyénit és pápi becsülete ellen olyan vádakot tett, hogy mindaddig, míg e vádakkal szemben nem tisztázta magát, a püspöki széken való megerősítéséről éppen egyházi szempontok miatt szó sem lehet. Ha e pöre Mangrára nézve kedvezően dől el, csak akkor dönthet a kormány abban, hogy a politikai szempontok megengedik-e a megerősítést, vagy sem?»

A tápéi mandátum sorsa.

A tápéi választókerületben tudvalevően a Kuria megsemmisítette a választást és tekintettel a kiderült visszaélésekre, a Ház elő bocsátotta annak a döntését, nem volna-e helyénvaló a tápéi kerület követválasztó jogát egy időre felfüggeszteni. A Ház ez ügyben bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek: Kabos Ferencz, Halász Zsigmond, Károlyi Antal, Mayer Károly, Kubina József, Victorisz Miklós, Keszeméthy Ferencz, gróf Serényi Béla, Hajdu Imre. A bizottság elnöke gróf Apponyi Albert házelnök.

Tegnap délelőtt ült össze a bizottság dönteni a tápéi kerület sorsáról. A bizottság, miután úgy konstata, hogy nem voltak olyan nagy mértékű etetések-ítatások, azt határozta, hogy a tápéi választókerület képviselőküldési jogát *ezuttal ne függesszék fel*. Együttal a bizottsági tagok utiköltségeit és napidijait 1780 korona összegben, a házszabályok 118. §-a értelmében a jegyzőkönyvvezetőknek felmerült 50 koronát, a két szegény sorsu tanúnak, kik a vizsgálatra Pozsonyból és Budapestről jelentek meg, uti- és napiköltség czímen kifizetett 60 koronát a képviselőházi pénztár terhére vette és a bemutatott számlák szeriét kifizetni rendelte.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 4.

A tápéi kerülettől tehát nem vették el a képviselőküldési jogot. Ez volt az egyetlen újság, mely a képviselők közt forgott. Az újságokat inkább a mai ülés eseményei rejtik, mert zivatari, vagy legalább is érdekes momentumokat jósolt mára mindenki.

Apponyi Albert gróf elnöki bejelentései után Lengyel Zoltán a napirend előtt megsürgette a kérvények elintézését. Kérte, miért bujkál a kormány a Rákóczy hamvainak hazahozatala és a Kossuth-szobor dolgában?

Széll miniszterelnök kijelenti, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a kérvények sorjegy-zékét és vele a Kossuth-ügyet napirendre tűzzék. Neki semmi szava sincs ellene, hogy a társadalom filléreiből készített Kossuth-szobrot föllátsák, kijelenti, hogy ő semmiféle akadályt nem fog útjába gördíteni.

Az indemnity.

A napirenden volt az indemnity tárgyalása, melyet Neményi Ambrus ajánlott elfogadásra. Nem kell megokolni a javaslatot, melyet a kalendáriumi helyzet maga megokol. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Kossuth Ferencz: (Halljuk! Halljuk!) Nem tartja helyesnek azt, hogy a kormány folytonos indemnitásokkal kormányoz. Hivatkozik Deák Ferencz egyik beszédére, amelylyel elítélte az indemnitást. De hát Deák Ferencznek a szelleme nagyon távol áll a miniszterelnöktől. (Ugy van! a szélsőbalon.) Deák Ferencznek a másik, de kényelmes házból tiszteletből egy helyet hagytunk üresen. Azt most itt suty-

tyomban elütötték. Ez a cifra műnárványozás hasonlít a miniszterelnök talmi alkotmányosságához. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az indemnitást mindig bizalmi kérdésnek tekintették és tekintik most is, éppen ezért nem szavazzák meg, amint nem szavaznak meg semmit egy olyan kormánynak, amely a 67-es alapon áll. (Helyeslés a szélsőbalon). Amikor a 67-es örvények kimondták, hogy a *pragmatica sanctio* alapján állanak, egy nagy történelmi falsumot követtek el. (Mozgás a jobboldalon). Rövid visszapillantást vet a *pragmatica sanctio* megkötésének idejére és körülményeire és a felhozott historialis adatokból arra a konkluzóra jut, hogy a közös ügyek nem a *pragmatica sanctio* alapján erednek. A közösügyes rendszer azonban akárhonnán eredt legyen is, már évek óta esdőt mondott. Dehát a törvényeket nálunk szükség szeriét szokták interpretálni. (Ugy van! a szélsőbalon). Mert a törvény országgyűlések és nem bizottságok érintkezéséről beszél. De a magyar országgyűlés már évek óta nem érintkezhetik az osztrák országgyűléssel. Így egy törvényen kívüli állapotba jutottunk és ennek szanálását nem teljesíti a miniszterelnök, valamint nagy tehetségét sem jogi életünk szanálására, az ország kikapcsolására használja fel, hanem arra, hogy meddő alkudozásokat folytat az osztrákokkal. (Ugy van! a szélsőbalon). Itt van a kvóta-ügy. Még mindig királyi döntéssel állapítják meg. Ott vannak a kereskedelmi és vámszerződés, abban is teljes bizonytalanságban tartja az országot a miniszterelnök. Ott vannak a katonai ügyek, az újoncszámm felemelése. Ezek mind csak említett szavakat bizonyítják. A pórtartalékosok ösmert javaslatát, — mint hírlék, — visszavonják, de helyette talán egy még rosszabb dolgot akarnak keresztül vinni, egy más törvényjavaslat benyújtásával. (Mozgás a szélsőbalon.)

Egy másik sérelmes dolog az, hogy a civilizistát fel akarják emelni akkor, midőn az ország folyton szegényedik. Ezzel szemben az udvar negyedmagyit sem költ el Magyarországon, mint Bécsben. Jól tudja, hogy az udvarnak nagy terhei vannak, a királyi hercegek, van valami 18 nagykoru, sokba kerülnek, de hát mit tehet az ország arról, hogy annyi főherceg van. (Derűtség.)

Lengyel Zoltán: Nagy a szaporaság! (Élénk derűtség.)

Kossuth: A függetlenségi pártot az utóbbi időben kínos meglepetés érte. (Halljuk!) Ez a meglepetés a miniszterelnöknek magyarázata volt arról a törvényről, mely a függetlenségi párt viszonyait interpretálja a szabadelvűekkel szemben. Másodszor a vám- és kereskedelmi szerződések és a vámtarifa körül tett ígéretek. Ők azokat másképpen nem értelmezheték, mint hogy 1903-ig létre kell jönnie a kiegyezésnek. Ezt maga a miniszterelnök proponálta. Magyar-

Lelkesen megszorította a kezemet és aztán visszakisért miss Susannához.

* * *

Estére, miután legpecsétesebb ruhámra még több pecsétet raktam és két-három helyen beszaggattam legrosszabb pantalonomat, megjelentem a kaszinóban. Amíg az amerikai és leánya megjelentek, fentartottam a felöltömet. A *Samson és Delila* felvonás-közében, amikor a tömeg a kávéházba tódult, Susanna mögé lopódtam, levettem raglanomat és hozzáfogtam a szerepem eljátszásához. Az első személyek, akik megláttak, megbotránkoztak a külsőm miatt; de csakhamar, amint hasonló esetben történni szokott, mosolyogni, majd kacagni kezdtek fölöttem. Ugy tántorogtam, akár zsinóron rángatnának; közben pedig anynyi boldogot beszéltem össze a szép leány-
nak, hogy ő valósággal megriadtan húzódtam tőlem.

Egyszerre, amint a legnagyobb csoportban haladtunk, egy öreg asszonyságot pillantottam meg magam előtt. Rut volt, mint a mesebeli banya s ezt a rutját még gazdag toillette sem volt képes elpalástolni. Arcza piros volt s tele szőrös bibircsókokkal ez embernek borsódzott a háta, ha a szemé közé nézett.

Amint megpillantottam őt, pokoli ötlet villant át az agyamon, aztán — másodpercnyi

gondolkodás után — hirtelen az agg hölgy elé ugrottam, megöleltem őt s mialatt az néma döbbenettel bámult az arcomba, én kimondhatatlan gyönyörűséggel tette, a legszebb, legszörösebb szemölcséhez közeledtem az ajkammal.

A csók nagyot csattant s egyszerre, mint varázsütésre, az egész terem föl kacagott. Leírhatatlan jelenet volt az. Körülötünk a frakkos, selymes urak és hölgyek sűrű kört alkotva bámultak bennünket, én pedig gyönyörűséggel végigcsókoltam a rut arc minden egyes bibircsókját. A kacaj, a mely körülöttem zúgott, még jobban ingerelt s már-már magam is megsokaltam az ötletem. E közben az öreg asszony sirni kezdett s így a helyzet még komikusabbá kezdett válni. Az amerikai úgy kacagott, hogy szinte attól félttem, hogy megpukkad. Ami pedig Susannát illeti, ő sem tartózkodhatott magától az általános hatástól. . . Végre két szolga jött az öreg asszony segítségére, engem pedig kiöklöztek a kaszinóból.

* * *

Másnap, mikor a Villa des Fleursbe léptem, Clifford felém sietett.

— Nos? — kérdeztem, miután meggyőződtem arról, hogy miss Susanna nincs a közelben, — remélem, megelégedésére játszottam el szerepemet?

— Sőt tulságosan jól! Susanna kijelentette, hogy immár éppenséggel senki mást nem akar férjül, csak őt. . . Nagyszerűen mulatott. . . egész éjszaka kacagott, még álmában is. . .

— Teringettél. . . de most már igazán nem tudom, mit tegyek!

— Aoh! már nem lehet a dolgon segíteni. . . a koczka eldőlt. . . nincs más hátra, mint feleségül kell vennie.

— De mikor olyan nevetségesen szegény vagyok!

— Igen. . . grotesque. . . de én nem ellenkezem többé. Őa nagyon megnevettetett. . . n igazán mulatságos ember, már pedig ez is ér valamit. . . Tehát meg kell házasodnia.

Időt kértem a gondolkodásra. Sok időre azonban nem volt szükség. Susanna olyan bájos volt s oly szeretettel halmozott el, hogy csakhamar érezni kezdtem, bár ne volna amerikai milliárdos kisasszony, hanem csak olyan szegény, mint én, nehogy azt higgye, hogy millióival vette be csökönyös szívemet. Amikor eljegyzésünket tartottuk, őszintén szerelmes voltam bájos kis amerikai missembe. Es nem is volt okom a megbávosásra. Boldogan élek vele és ha a vagyon maga nem is boldogság, mindenesetre nagy tényező abban, mert nem engedi közel a bánatot.

országunk készen kellett volna lenni arra, hogy januárban már életbe lép az önálló vámtarifa. Ezeket a függetlenségi párt így érte, amde a miniszterelnök mindezeket másképpen magyarázza. Felolvassa egy régebbi beszédét a miniszterelnöknek, amelyből az tűnik ki, hogy akkor a miniszterelnök azt mondta, hogy a vám és kereskedelmi szerződések megkötése nem volna helyes, nem volna czél szerű. De hát persze azóta megváltozott a véleménye. A függetlenségi párt abban a meggyőződésben van, hogy az önálló vámtarifáknak mielőbb be kell jönnie. De be kell jönnie az önálló vámterületnek is, mely közgazdaságunk hajnalhasadása lesz. (Élénk helyeslés a szélsőbalon). A miniszterelnök mindezeknek ellene van s ezért bizalmatlanok iránta. Felvetették egyszer azt az eszmét: Előnyös-e, ha a miniszterelnök egy országban olyan nagy eszt, mint Széll Kálmán? Azt mondja, hogy nem. Mert ha nem lenne olyan nagy szónoki képessége, akkor nem történék meg az, hogy elvitázzák a nemzet törvényes jogait. (Durrültés). Az indemnítást a saját, valamint pártja nevében nem fogadja el. (Hosszas éljenzés a szélsőbalon, a szónokot számosan üdvözlők).

A néppárt az indemnity ellen.

Gróf Zichy János: Az indemnity megszüntetése szokás szerint a bizalomnak kérdése is. Ő a kormány működésével szemben bizalmatlan, mert a kormány politikai viszonyai zavarosak, állandóan apály és dagályban van az, egyik legfontosabb kérdést: a nemzetiségi kérdést elhanyagolja, s a közgazdaság érdekében, mely pedig egyike életkérdéseinknek, semmit sem tesz. Aggasztó dolgok ezek és ebben van a kormány gyöngesége. A kormány politikáját a legsúlyosabb bonczkésztük alá fogják majd venni, most egyelőre csak a párt álláspontját fejezi ki és ez az, hogy a benyújtott indemnítást nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.) A kormánynak nincs egységes közgazdasági politikája, mikor a nemzet oly nagy anyagi bajokkal küzd. Ez a kormány leggyengébb oldala és ez ássa alá az ország erejét, holott arra most, az Ausztriával való gazdasági kiegyezés idején oly nagy szükség van. Oket a kiegyezésben csak egy szempont vezeti: a monarchia érdeke. (Mozgás a szélsőbalon) mely csakis a magyar nemzet jól felfogott érdekén alapul. (Tetszés a néppárton, nagy zaj a szélsőbaloldalon).

Kubik Béla: Első a magyar érdek, azután jön a monarchia érdeke.

Gróf Zichy János: Nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Tetszés).

Szünet után

Holló polémizál Bendőházyval, majd Apponyi a vitát holnapra halasztotta.

Bourbon Alfons herceg Nagyváradon.

— A párbajellenes mozgalom érdekében, —

A párbajellenes mozgalom terjedése érdekében nagy jelentőségű Bourbon Alfons herceg nagyváradon látogatása.

Nagyváradon egy már rég vajdó eszme megvalósítására fellép néhány tekintélyes ember s a mozgalom hírére idesiet egy uralkodó család sarja, aki a külföldön buzgó apostola a humanus eszmének, hogy üdvözölje s kitarításra buzdítsa az itteni kezdeményezőket.

Tegnap reggel a látogatásnál nemcsak elismerését és üdvözlését fejezte ki, hanem kifejtette bizalmát a liga működésének sikere iránt s azokat a módokat, amelyek elősegítenék a sikert.

A tegnapi tanácskozásról és a herceg látogatásáról a következőket írjuk:

Tisztelgés a hercegnél.

Bourbon Alfons herceg tegnap reggel szobájában reggelizett s 8 óra tájt fogadta

szállásán a nagyváradon párbajellenes mozgalom vezető embereit. Sajnos, hogy a nagyváradon a liga előkészítő bizottságnak elnöke Sável Kálmán kir. főügyész beteg, Várady Zsigmond dr. pedig a beteg Pally Lajost kísérte fel Budapestre. A hercegnél a Rimanóczy-szállóban ennélfogva csak dr. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök, dr. Hoványi Géza takarékpénztári igazgató és dr. Hoványi Gyula jogtanár jelentek meg, akiket a Fenség a legszívesebben fogadott és mintegy fél óráig beszélgetett velük a nemes czélu mozgalomról.

A herceg csupa lelkesedés, amikor a párbajmánia kiirtásáról beszél. Kijelentette, hogy kizárólag azért jött Nagyváradra, hogy érintkezzen az itteni vezetőkkel és őket üdvözölje. Elmondta, hogy mint szervezte a ligát Oroszországban, Franciaországban, Németországban és Ausztriában. Eppen Magyarországra is ki akarta terjeszteni az akciót, amikor értesült arról, hogy Nagyváradon lelkes, bátor emberek megindították már a mozgalmat és pedig éppen azon az alapon, amelyen ő is zászlót bontott. Szándékában állott, hogy Budapestten tegyen lépéseket a liga megalakítására, de budapesti akciója előtt nem mulaszthatta el, hogy üdvözölje itt azokat a lelkes férfiakat, akik az ő eszméjének szolgálatába állottak, s akiké az érdem, hogy saját iniciatívájukból tettek lépéseket a liga megalakítására. Hangsúlyozta ezután, hogy ő föltétlenül bizik a sikerben, csak a vezető embereknek nem szabad elcsüggedni, majd utalt arra, hogy a párbaj ellen úgy a társadalomnak, mint a törvényhozásnak küzdenie kell. A társadalom kebelében állandó becsületbírókat kell szervezni, valamint arra kell törekedni, hogy a törvényhozás intézkedései is hozzájáruljanak a párbajozás megszüntetéséhez. Meg kell változtatni a törvényt oly irányban, hogy a becsületnek nagyobb védelmet nyújtson, a becsület sértőt pedig szigorubbán büntesse s ki kell törölni a büntető törvénykönyvből azokat a kiváltságokat, amelyeket a párbajra és párbajozókra alkalmaznak.

A nagyváradon urak forró köszönetüket fejezték ki a hercegnél érdeklődéséért különösen pedig látogatásáért, amelylyel az ügynek nagy szolgálatot tett. Előadták, hogy a mozgalom a legbiztosabban indul Nagyváradon, mert a ligába való belépésre kibocsátott aláírási felhívásokra eddig kétszáznál többen iratkoztak alá, még pedig párt és felekezet különbség nélkül a társadalom tiszteletben álló alakjai. Mostanában a mozgalmat ki akarják terjeszteni a szomszéd nagyobb városokra, Kolozsvárra, Aradra, Szegedre, Debreczenre is, azonban ha a hercegnél sikerülne Budapesten megalakítani a ligát, szívesen csatlakoznak hozzá és nem alkotnak külön egyesületet.

A herceg ismételtén megköszönte fáradozásait s további kitartásra buzdította a mozgalom vezetőit. Különösen szívökre kötötte, hogy minden párt és felekezet különbség nélkül verbuválják a liga tagjait, hogy az a társadalom minden rétegében elterjedjen.

Nagy Ferencz törvényszéki elnöknek halaszthatatlan ügyben Berettyó-Ujfaluha kellett utaznia, s dr. Hoványi Gézát szintén elszólította teendője, miért is elbúcsúztak a hercegtől, aki ezután Hoványi Gyula dr. társaságában maradt s a rendelkezésére álló pár óra alatt látogatásokat tett.

A herceg látogatásai.

Első sorban dr. Hoványi Gyula családját látogatta meg a Fenség, aki már utazása alatt erkendemegistt a tudós tanár nejével.

A látogatás alatt fesztelen szívólyességgel társalgott Hoványiné urnóval s kifejezte azt az óhaját, hogy gyermekeit is látni kívánja. Erre bevonzatták a tanár fiacskáját és leánykáját: Irénkét és Józsit.

A herceg tréfásan megjegyezte:

— A Józsi nevet én is nagyon szeretem. El is határoztam már régen, hogy ha fiam lenne, Józsinak kereszteltetném.

A Fenség megígérte Hoványi Gyula drnak, hogy a társaságában töltött kedves órák emlékeül arcképét is el fogja neki küldeni.

Szíves búcsu után Sável Kálmán kir. főügyészt látogatták meg, aki gyöngékedése folytán a szobát őrzi.

Megköszönte a főügyésznek, hogy a liga élére állott, a humanus czél érdekében annyit fáradozott.

A főügyész pedig köszönetét fejezte ki azért a kitüntetésért, hogy a Fenséges ur meglátogatta. Biztosította róla, hogy lankadatlan buzgalommal fognak tovább is dolgozni a siker érdekében, ami meggyőződése szerint nem is fog elmaradni.

Az idő rövidségére való tekintettel a herceg több látogatást nem tett, hanem Hoványi Gyula dr. társaságában elhajtattott Albach altábornagy, Beöthy László dr. főispán és Vinkler József v. püspökhöz, ahol névjegyet hagyta hátra.

A magas vendég elutazása.

Ezután dr. Hoványi Gyula és Hoványi Géza társaságában a vasúthoz hajtatott.

A peronon megjelent Albach altábornagy is s a vonat elindulásáig a herceg szívesen beszélgetett az urakkal.

Többek közt elmondta, hogy két év előtt 38000 mérföldre terjedő tengeri utat tett, tavaly pedig 46.000 mérföldet utazott be a tengeren.

Szóba került Erzsébet királyné, Magyarország nagy emiékü Nagyasszonya is, a mire a herceg elmondotta, hogy ő közeli rokonságban áll a királynéval. Boldogult királyának testvére Lajos Tódor, bajor herceg a híres szemorvos ugyanis Braganza leányt bir nőül s a herceg felesége szintén Braganza leány, Lajos Tódor feleségének a testvére.

Nagyvárad különben nagyon megnyerte a Fenséges ur tetszését. Nagy érdeklődéssel nézte a középületeket, a színházat, az épülő városházát. A Körözspart különösen tetszett neki s azt mondta:

— Egy-egy részlet olyan romantikus akár Velenczében.

Még az utcák elnevezése iránt is érdeklődött s azok nevét lefordította magának.

A peronon ismételtén örömet fejezte ki, hogy nagyváradon elvarátait láthatta, majd Vessolla marquis társaságában felszállott a személyvonat I. osztályu kupéjába, hogy Budapestre utazzék.

A herceg Budapesten fog beszélni dr. Várady Zsigmonddal, akinek tegnap reggel sürgönyöztek Nagyváradról, hogy délután ne utazzék haza, hanem várja meg a herceg érkezését, aki okvetlen be zélni óhajta vele.

A herceg állandóan Ebenzeierban lakik, Aitmünzter mellett (Felső-Ausztriában) s kérte a nagyváradon urakat, hogy leveleiket oda küldjék címére.

Ertesítsék a megkezdett mozgalom minden fázisáról, mert bár aktiv részt soha nem vesz a mozgalomban, (ezt mint királyi herceg nem teheti) de érdeklődik iránta s propagandát csinál minél szélesebb körben az emberbaráti eszmének.

A liga magyarországi tagjai.

A Nagyváradon megkezdett mozgalomnak egyre szaporodnak a hívei. Már több mint kétszázan írták alá a felhívást.

Az ország különböző vidékein is örövendesen szaporodnak a kiváló embereknek a száma, akik a nemes eszme köré csoportosultak s már tagjai a ligának. A magyarországi tagok között vannak a következők is:

Almási Balogh Lóránt budapesti építész, Almási Balogh Elemér, Batthyányi László gróf, Csávossy Gyula torontálmegeyi földbirtokos, gróf Eszterházy György Veszprém, Gelletins

Miklós Fiume, id. Gudems Hugó lovag, cs. és kir. kamarás Budapest, ifj. Gudems Hugó lovag, cs. és kir. kamarás Gád, Gudems Béla lovag, Ivánda, Szalopek Dragutin Zágráb, Szunyogh Vilmos Budetin, Walterskirchen lovag, cs. és kir. kamarás Gád, Zimolsky András gróf Lubló stb.

UJDONSAGOK.

TAJNEGZATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Az alispán a megyében. Szunyogh Péter alispán a cséffai és szalontai járásba utazott ki a geszt—dagyszalonta—ináncsi ut megvizsgálása végett. Kisérteiben vannak Varró Domokos kir. főmérnök és Beöthy Pál főszolgabíró.

* Tüdővészések szanatóriuma Nagyváradon. Ismeretes az a széleskörű mozgalom, mely az országban megindult a tüdővészések szanatóriumának felállítására érdekében. Az ország összes orvosai élén Korányi Sándor egyetemi tanárral rendkívül buzgólkodnak az üdvös cél elérésére. Nagyváradon az orvos- és gyógyszerész-egylet hétfőn délután tartott rendes havi szakülésén dr. Gerő Sándor indítványa alapján került szóba egy szanatóriumnak Nagyváradon leendő felállításának kérdése. Gerő egyesület szervezését javasolta, mely kezébe venné a szanatórium létesítésének ügyét. Gerő dr. életrevaló, nagy horderejű indítványát elismeréssel fogadta a szakülés és tárgyalás végett kiadták a választmányok. Igen örvendünk, hogy városunkban is felmerült a szép idea, a tüdővészések szanatóriumának felállítása. Mint értesülünk, a cél sikere érdekében a város notabilitásait fogják felkérni a támogatásra.

* A tiszti főszemle. A közös hadsereg és a honvédség állományába tartozó tartalékos tisztek szemléje tegnap tartatott meg. A közös hadseregbeli tisztek a várban jelentkeztek Lausch alezredes előtt, míg a honvédséghez tartozó tartalékos tisztek a Fő-utcán, a Markovits házban levő honvéd-parancsnoksági épületben gyűltek össze, hol Muráti őrnagy tartott fölöttük szemlét. A szemle mindkét helyen kilencz órakor vette kezdetét, s azontul tömegesen voltak jelentkezők. Délben élénk képet nyújtott a korzó, telve fényes ragyogó uniformisban lévő tartalékos katonatisztekkel, kik büszkén csórtatták a hosszú kardot. A honvédségnél voltak szemlén gróf Tisza Kálmán és Beöthy Pál, kiket a szemle kezdete előtt külön fogadtak.

* Gyilkosság az apa sírján. Testvérgyilkosság történt szombaton délután az óvári temetőben, hol egy Galvan György nevű legény az apja sírjánál leszurta a tulajdon testvérét, Galvan Mihályt. Az eset részletei a következők: Az öreg Galvan Györgyöt a tavasszal temették el. Két fia maradt s a vagyont a két fiu örökölte, de az osztzkodásnál nem tudtak megegyezni, a miből engesztelhetetlen gyűlölet támadt a két testvér között. A rokonság megkísérelte a testvérek kibékítését, de eredménytelenül. A nyáron már annyira fajult a gyűlölködés, hogy az aratáson a két testvér kaszával rontott egymásnak s ez alkalommal Galvan Mihály súlyos sérülést ejtett testvérbátyján. A további vérengzéseket akkor az arató munkások akadályozták meg s Galvan György súlyos testisérteséért a bíróságnál keresett elégtételt, hol Galvan Mihályt a múlt hetekben megtartott tárgyaláson 14 napi fogházra ítélték. Ez az ítélet még fokozta a testvérek közötti gyűlöletet. Szombaton délután mind a két testvér kiment a temetőbe apjuk sírjához. Galvan György be akart lépni a rácsajón, testvére visszalökte, a mi miatt a két testvér között birokra került a

dolog, miközben Galvan György előrántotta a bicskáját s Galvan Mihálynak az oldalába döfte, a ki őt fojtogatta. A megsebzett Mihály összeesett és még ott a sír mellett a felesége karjai közt meghalt. Galvan György nagy káromkodással távozott a sírtól és haza ment, ahol még este elfogták és bekisértek az ügyészséghez.

* Halálozások. Részvétellel értesülünk, hogy bessenszöghi Nagy Lajos volt debreczeni pénzügyigazgatósági hivatalnok e hó 2-án életének 51-ik évében Debreczenben elhunyt. Temetése tegnap, kedden ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytban Számborovszky Rezső nagyváradi-olaszi-i róm. kath. tanító sógorot gyászolja. — Öszinte részvétellel értesülünk, hogy Somogyi Alajos nagyszécsi hely. káplán, Szt. Ferenczrendi áldozár tegnap éjszaka meghalt.

* Névváltoztatások. Kiskoru Weisz Jenő feketetői lakos vezetéknévét Fodor-ra; — Kiskoru Grósz Zoltán és Nándor érmihályfalvai lakosok Nagy-ra; — Klein Sándor és Pál nagyszalontai lakosok vezetéknévüket Kertész-re változtatták.

* Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatási miniszter dr. Ritoók Zsigmond egyetemi tanárségédnek a budapesti Egyetemek kórház-egyletének érdekében kifejtett áldozatkész közhasznú tevékenységéért elismerését és köszönetét nyilvánította.

* Egy család drámája. Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 1-én az oszlopi temetőben. Mindenszentek napja lévén, a lakosság nagy része a temetőben volt, hol estefelé mécsket és apró gyertyákat gyújtottak a sírokra. Két kis leány, a 11 éves Link Teréz és a 10 éves Labát Anna szintén ott bolyongott a temetőben s bámulta a kivilágított sírdombokat. A mikor a népek már hazafelé indultak, a két kis leány egy sírdomb mellett húzódott meg, a hol még néhány szál gyertya égett, de már nem volt a sírnál senki. Hogy mit csinált a két kis leány a sír mellett, az titok marad, mert a távolabbi síroknál lévőek egyszerre csak nagy sikoltásra riadtak fel és csak azt látták, hogy a két kis leány fut, de mind a kettőnek lábában állott a ruhája. Az összeszaladt népek csak nagynehezen tudták az égő ruhadarabokat leszárgatni a két kis leányról, de már akkor mind a kettő eszméletét veszítette s többé nem is tértek magukhoz. A súlyos égési sebektől mind a kettő meghalt. A mikor Link Jánosnének hírül adták, hogy kis leánya a temetőben megégett, a gyenge beteges asszony, a ki csak pár nap előtt kelt fel a gyermekágyból, ijedtében szivgörcsöket kapott s másnap reggelre már ő is meghalt. A helyszínen megjelent hatósági közegek a tetemszemle megtartása után a boncolást mellőzték s Link Jánosné most egyszerre fogják eltemetni szerencsétlenül járt gyermekével.

* Meglopott gazda. Ifj. Balogh János cséffai gazda háza tatarozását Boros Géza sarkadi kályhás és kőművesre bízta, ki már hetek óta dolgozott nála s ez idő alatt a házi viszonyokkal úgy megismerkedett, hogy egy őrizetlen pillanatban 320 koronát a gazda fiókjából elemelve eltűnt. A csendőrök nyomozták a megugrott kályhást, de eddig nem sikerült nyomára akadni.

* Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában Jegyzőválasztás Kis-Marján cím alatti hírlünkben megírtuk, hogy a november 1-én Kis-Marján tartott jegyzőválasztáson két szótöbbséggel Fodor Gyula jákóhodosi jegyző lett a győztes Osváth Kálmánnal szemben. Most arról értesülünk, hogy Fodor nem két, hanem csupán egy szavazattöbbséget nyert, mit ezenel készséggel helyreigazítunk.

* Orvtámadó bicskás. Kocsuban régi gyűlöletben, civódásban él Biczis László és szomszédja Dán Tógyer, s e viszony eredménye már sokszor véres verekedés volt, de október 30-án a szokottnál véresebben végződött Dán Tógyer

támadása. Ugyanis a 8 órakor hazafelé ballagó Biczis Lászlót Dán Tógyer lesből orvul megtámadta, s úgy összeszurkálta, hogy Biczis véresen vánszorgott a csendőrökhöz panaszra, a kik meg is indították a nyomozást, s csakhamar kiderítették, hogy az orvtámadó, akit a sötétben Biczis föl nem ismert, Dán Frigyes. A bicskást letartóztatták, s jelentést tettek az esetről a nagyváradi kir. ügyészségnek.

* Az ikrek. Miskolcson volt sokáig üzleti szolga egy debreczeni magyar. A minap hazakészült a pátriájába.

Elbandukolt szépen az állomásra feleségével és gyermekeivel s a három legfiatalabb számára fél jegyet kér.

— Aztán hány évesek? — kérdi a pénztárnok gyanakodva.

— Kilencz évesek együttvéve, kérem alásson. Hármaz ikrek azok.

— Csakugyan derék gyerekek! — szolt a pénztáros. — Aztán hol születtek?

— Peti Csabán született, a Gyula Miskolcson, a Miska pedig Nagyváradon, — feleli büszkén az apjuk s ezzel aztán el is játszotta a féljegyeket.

* Eljegyzés. Lukács József tegnap jegyezte el Kertész Rózsika kisasszonyt.

* Megmérgezett cigánycsalád. Vétkes gondatlanságnak esett áldozatul az éimult héten Vizslón egy hat tagból álló cigánycsalád. A vizslói erdő alatt elhuzódó nádasban nagyon elszaporodtak a rókák, meiyek éjjelenként el látogattak Pandra József erdőőr lakására is, hol a baromfiakban nagy pusztítást okoztak. Pandra, hogy a baromfiakat megmentse és hogy rókabőrökre is szert tegyen, valami eledelet készített a rókáknak s abba strichmint tett és kirakta a nádas közelébe. Az erdeszének hat libája véletlenül arra kószált, hol a rókaeledel le volt rakva s abból ettek. Mikor a libákra rátaláltak, a libák már élettelenül heverték a gyepen. Pandra úgy okoskodott, hogyha már a ludak ették meg strichnines eledelet, hát a ludakat egyék meg a rókák; attól is majd elpusztulnak. A véletlen azonban az nap este felé egy vándorló cigánycsaládot vitt arra. A cigányok nem gyanítva a ludak pusztulásának okát, felszedték az állatokat s a mikor a község alá értek, sátorú ütöttek és az elhullott állatok egy részét megfőzték és megették. Másnap reggel halva találta valamennyit a községi szolga, a ki azért ment hozzájuk, hogy eltávolítsa őket a falu alól. A megejtett boncolás kiderítette, hogy valamennyien meg vannak mérgezve. A sátorban talált libákról megismerték, hogy azok Pandra erdővédé voltak s így azután kiderült, hogy a cigányok halálának mi volt az oka. A csendőrség Pandra József erdővéd ellen vétkes gondatlanságért megtette a feljelentést.

MULATSAG.

* Kolon-estélyek. A nagyváradi középiskolai tanuló ifjuság Sára Miklós táncztanító vezetése alatt 1902. november hó 5-én és folytatólag 10 héten át a Fekete Sas szálloda nagytermében kolon-estélyeket tart. Kezdeté este 7 órakor. A következő estélyek szombaton tartatnak meg 5—8 óráig.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Nioba.

Csütörtök: Kis szökevény.

Péntek: Don Cézár. (Operett.)

Szombat: Don Cézár.

Vasárnap: délután: Miatyánk Isten, este: Ripacsos Pista doimánya. (Népszínmű)

Az élő színház.

(Folytatás.)

II.

Prima- és nem-primadonnák.

A hol az ördög nem tud galibát csinálni, oda asszonyt küld s rögtön fenekestül felfordul minden.

A színház dolgában is szépen meg tudánk mi egyezkedni abban, hogy hát jól van no! rosszak az előadások, tehát egyszerűen nem járunk színházba, játszassa el Somogyi minden nap a Vasgyárost s muzsikáltasson hozzá polgári zenekarának mind a 22 művészeivel. Azonban ott vannak a primadonnák, azokat meg kell nézni, meg kell hallgatni s abból már baj szokott kerekedni.

Olyanok a primadonnák, mint a miniszterek: érzi mindenki, hogy rövid a dicsőségük, igyekeznek hát értük hevesen harcolni. Tudja mind a két vitéz párt, hogy nem a párt bukik, csak a miniszter, illetőleg a primadonna. Mint az égen a Felhő, az egyik megy, másik jó. Harcoljunk tehát mellettük körömszakadtig, míg állásuk biztos, aztán, mikor a dicsőség napja elé Felhő vonul, igyekezzünk mi is letagadni a csillagot, melyre addig esküdtünk. Igen ismerős, régi eljárás, mely gyakorta megújul, mint a sárka hold.

Ezért ne adjon a primadonna semmit a dicséretiáradék özönére, hanem csak azokra a sikerekre támaszkodjék, a melyeket ő maga is sikereknek mondhat.

Kérdezzük meg hát a nagyváradi primadonnákat, milyen magasra taksálják sikereiket ő maguk?

Az opera az első. *Márkus Aranka* az ő ismert szerény, kedves modorával bizonynyal be fogja vallani, hogy eddig csak egy darabban lépett fel jó szívvel: a Troubadourban. Ő maga érzi legjobban, hogy temperamentuma az opera komolysága felé viszi, hangjának lágy hajlékonysága is ezekben a komoly szerepekben tudja erejét kifejezni s párosulva remek iskolával, ezekben tudja hangja elragadni a közönséget. Meg fogja sugni, hogy Katalinban önmagával viaskodott, míg egy kis csárnyi tekintélyt tudott tartásába vinni, de attól is megijedt. Szeretné tudását kizárólag az operának szentelni, de mit csináljon, ha itt operettek kellene? Igyekszik botorkáló játékáért énekével kivívni a bocsánatot, a mit föltétlenül meg is kap s mi bosszankodunk az igazgatóra, a ki felemás munkával állított be megint: ellátta énekes-primadonnával az operát, de megelégedett az operettrel. Pedig csak egy Székely Irén volt, a ki mindkét szerepkört el tudta látni.

Ezt a vallomást bizonynyal jó barátjónak, *Székely Annának* tette meg *Márkus Aranka*; és Székely Anna valószínűleg szóról-szóra ugyanezt panaszolta el *Márkus Aranka*nak.

A könnyed, modern operettek már van primadonnánk: *Amon Margit*. Ha sikereit kérdezzük, nem Faustból fog áriákat énekelni, hanem talpra szokken, elénekel egy pajkos kuplét, melyben tüzes táncz (és pedig milyen tüzes táncz!) legyen, nem magas terjedelmű ének, nem sok trilla és futás (hiszen ma már formás kis lábakkal is lehet trillázni), de annál több szellemesség — és akkor már elragadva tapsolunk. *Amon Margit* a nagyváradi színház Fedák Sárija — ezzel adva van értéke teljesen s adva van az is, hogy a modern táncz-operett-áramlat mellett sikerei ezekben az operettekben csak nőni fognak. Gondoljunk csak Lotti ezredeseire és a gölya kupléra. Ha néha *Amonnak* olyan szerepet osztanak ki,

melyben sokat és klasszikusan kellene énekelni — hát akkor *Márkus Aranka*val egyszerűen összecserélték; a mi — *Márkus Aranka* operett-szerepei a megmondható — nem ritkaság a Szigligeti színházban. Ne bosszankodjunk, *Amon Margit*nak bizonynyal még kellemetlenebb a nem előnyös tévedés.

Bilkei Irén nagyon haragudni fog, ha valaki — mint kacérságból itt-ott megcselekedték — *Amon Margit* elé helyezi őt. Ő maga tudja legjobban, hogy az ő egyénisége egészen más. Kicsi hangjával, de nem rossz énekével, kicsi természetével, de ügyes játékával segéd-szerepekben remekelhet, tökéletesen alkalmas, anélkül, hogy *segédszínésznőnek* neveződik. Első rangu ereje a társulatnak, de csak másod-rangu szerepekben. Elsőrangu szerepekben a Csepőfűgókhoz hasonló balsiker éri.

A három, ill. négy primadonna közül tehát még mindig hiányzik egy: a ki operettekben énekes szerepekkel vezessen.

Sok volna? Tagadom. A primadonna pártot jelent, a párt színházlátogató közönséget, az pedig telt pénztárt. S talán jobban esik, az igazgatónak, ha a pénztárt ostromolja a közönség, mintha a lapokban őt ostromolják türethető előadásokért.

Már pedig tavaly, ha sok előadás rossz is volt, de az operettek excelláltak. Kár, hogy régen volt, ma már azt is alig hisszük, hogy igaz sem volt.

Következzenek a nem-primadonnák, de ezekről már bajos írni. A mai világban a primadonna a kóristánál kezdődik — azokról pedig gúnyokkal kell beszélni, nem írásban de képen.

(Folytatás.)

Fenn az ernyő, nincsen kas. Szigligeti házában végre szóhoz jutott Szigligeti is, de bizony fakó, divatja mult verses dialogjait az a csekély számú közönség is, mely csupán Szigligeti nevéért jött ma színházba, fagyos unalommal haligatta végig. Hiába, a durvaságaiban szellemes prózához szokott közönség ma már nem mulat a csengő, de nehézkes rimelésen, kivált ha olyan szegényes cselekvényű darab sallangjai ezek, mint a *Fenn az ernyő nincsen kas*ban.

A szereplők se igen találták el a vigjátéki hangot, declamálván verses mondókájukat, hideg, élettelen párbeszéd sorozattá sülyedt a darab.

Még *Tóth Elek* vitt legtöbb életet szerepébe. Megszokott könnyed, intelligens játékával némileg feledtetve az ósdi szöveget.

Novák Irén és *E. Kovács Mariska*, ha a régi mértéket alkalmazzuk, — kifogástalanul jók voltak.

Deési finom és elegáns de unalmas, *Krasznay* pedig tuczat alakot mutatott.

Casanova. Jelentettük volt, hogy *Somogyi* igazgató mindjárt a népszínházi premiér után meg akarta szerezni *Faragó* és *Barna* operettjét, a *Casanova*-t, de az operett szinpadai anyaga még nem volt kész. Most már leérkezett az anyag, a szereposztás is megtörtént, sőt próbák is voltak az operettből, melyet rövid idő múlva bemutatnak a Szigligeti-színházban.

Változások a műsorban. A hideg, kellemetlen időjárás — mint az elmúlt évben — az idén is kezdi éreztetni mostoha hatását a színházban. *Amon Margit*, *Márkus Aranka* és *Pintér Imre* betegek s e miatt most még újabb változtatásokat kellett szenvednie a hét műsorának. A színház vezetősége megkísérelte vendégszerepléssel elejét venni a műsorváltoztatásoknak. Táviratokat küldött Anadra, hogy a *Katalin*-*German* hadnagyának eljátszására *Parlaghy Kornéliát* nyerve meg, de *Parlaghy Kornélia* beteg s távirati válaszában azt jelenti, hogy legfeljebb pénteken vendégszereplhetne. Nem volt eredménye egy másik táviratváltás-

nak sem. Ilyenformán a színház vezetősége a csütörtökre kitűzött *Niobe*-vigjátékot mára szerda estére tűzte ki. Holnap csütörtökön a *Kis szökevény*-operettet játsszák s így a páratlan bérlelők is megláthatják az új czimszereplőt, *Bilkey Irént*. Péntekre és szombatra a *Don Cezár*-operett repitése maradt a műsoron, ha ugyan e kellemetlen időjárás újabb áldozatokat nem keres a színházban s föl nem forgatja a két nap rendjét.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 48.

Bérlet 34. sz.

Ma szerdán, 1902. november 5-én:

NIOBE.

Bohózat.

SZEMELYEK:

Niobe (szobor) — — —	E. Kovács Mariska
Dunn Péter, biztosítási igazgató	Krasznay Andor
Karolin, a felesége — — —	László Irén
Griffin Helén)	Benkő Jolán
Griffin Hetty) Karolin húgai	H. Novák Irén
Griffin Cornél, Karolin bátyja	Szarvasi Sándor
Lord Hamilton Semkins —	Szathmáry Arpád
Siloks Péter — — —	Bognár J.
Beatrice, a leánya — — —	Kulinyi Mariska
Miflon Magda, nevelőnő —	H. Czene Stefi
Irmings Fülöp — — —	Deésy Alfréd

HELYEK: Nagypáholy 7. emeleti és első emeleti páholy 6. forint. Másodemeleti páholy 4. forint. Zsölye 1. frt 50. kr. Körszék 1. frt 20. kr., Tamlászek, 1. frt. Erkélyülés 1-5. sor 60. kr., közép 2-ik sor 50. kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40. kr. II. emeleti zártzék 30. kr. Földszinti állóhely 50. kr., Diák és katonajegy a földszintre 30. kr. Karzati állóhely 20. kr. Egy szinlap 10. kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Holnap csütörtökön, november 6-án:

Kis szökevény.

Operette.

TAVIRATOK.

Széll nem utazik.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. táv.) *Széll* Kálmán lovranei újból egy szó sem igaz, s a mint a Budapesti Tudósító írja: a Journalt felültette fiúmei tudósítója.

Fejérváry Bécsben.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. táv.) A honvédelmi miniszter ma Bécsbe utazott. A P. Lloyd szerint ez utazása összefüggésben van a katonai javaslatok visszavonásával.

Az öngyilkos Hauser.

Regensburg, nov. 4. Az itten öngyilkossá vált Hauser János dr., volt nagykanizsai ügyvéd holttestét tegnap agnoszkálta bátyja. Hausert Jánost tegnap temették.

A molláh.

Aden, nov. 4. A Pomoné cirkálóhajó az olasz protektorátus alatt álló partvidéken lévő Illigbe ment, hogy ott a partszállás viszonyait tanulmányozza. Ez az intézkedés arra az esetre szól, ha a molláh esetleg előre nyomulna az olasz terület ellen.

Nem lesz obstrukció.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt **Kossuth** Ferencz elnöklésével pártértekezletet tartott. Beható vita után elhatározták, hogy nem obstruálnak, s törvény erőre hagyják emelkedni az indemnitást, de minden erejüket fentartják az ujoncz javaslatra.

Általános elkeseredés Széll ellen.

A tárgyaláson 54 képviselő vett részt s minden politikai párt nagy érdeklődéssel nézett az értekezlet elé.

Spanyol katonai lázadás.

Madrid, nov. 4. (Saj. tud. távirata.) Tegnap egy csapat katona, akiket Valenciából hadgyakorlatra akartak szállítani, a pályaudvaron fellázadt s vonakodtak a vonatra felszállani. Tüntetőleg kiabáltak:

— *Le a királylyal! Éljen a köztársaság!*

A tisztikar a városba tüzérékért telefonált, s miután töltött ágyukat szegeztek a lázadókra, sikerült őket lefegyverezni.

Az olasz király ajándéka.

Róma, nov. 4. Az olasz király Pisa városának tizenhárom pompás ökröt ajándékozott tudományi célra. Az ökrökön Koch tanár tuberkulózis theoriáját fogják kipróbálni.

Az Osztrák-Magyar Bank állása.

Bécs, nov. 4. 1902 november 7-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1,642,400,000 korona (+101,460,000) korona, értékesítés 1,453,158,000 korona. Váltótarca 314,534,000 korona, lombardüzlet 45,455,000 korona (— 1,042,000 korona) adómentes bankjegytartalék 205,638,000 (— 100,350,000) korona.

IRODALOM.

Megtört sugarak.

Leendőletes sorokban adja hírül **Sávor** Kálmán szatmári fiatal író, hogy az élet mindennapi tragoediájáról írott elbeszéléseiből egy kötetre valót »Megtört sugarak« címűen ad ki. A csinos kiállítású könyv a karácsonyi könyvpiacon jelenik meg. Ára 2 korona. Az előfizetések december 15-ig **Sávor** Kálmán címére küldendők: Szatmár, Patófi utca 1.

Katholikus Szemle. **Mihályfi** Akos dr. kiadó folyóiratának novemberi száma a következő kiváló tartalommal jelent meg:

Buró Márton veszprémi püspök naplója I. **Hornig** Károly báró. Egy jezsuita diplomata hazánkban. III. **Fraknói** Vilmos. Az Unam Sanctam hulla. I. **Trikal** József. Két világ között. **Regény VIII. Andor** József. Művészeti Szemle **Fieber** Henrik. Magyar írók Hunyadi Mátyás korából IX. **Békési** Emil. Meghajtom

fejemet. Költemény. **Bán** Aladár. Fehér sirályok. Költemény. **Patyi** István. Velenczében. Költemény. **Vértesy** Gyula. Könyvismertetések és bírálatok.

NYILTÉR.

Lakásomat 364
Széchenyi-tér 17. sz.
házba
(a királyi táblával szemben)
helyeztem át.
Dr. POPOVITS GYÖRGY,
megyei főorvos.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget, valamint nagyrabecsült rendelőimet tiszteltetére értesíteni, hogy Fő-utcai szabó üzletemet a Nyíry-házból

nov. 1-től Szilágyi Dezső-(Apáca)-utca 10. sz. alá helyeztem át, a hol is egy a mai kornak megfelelő

férfiszabó-szalont

rendeztem be és azt a legjobb munkaerőkkel láttam el.

A legfinomabb angol, francia és hosi szövetekből állandó nagy választék áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szíves látogatást t vámbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Fudally Balint

férfiszabó,

Szilágyi Dezső-utca 10.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

138

— Sokáig feküdt betegem?

— Bizony sokáig, mert amikor kigyógyultak a sebei, nem vigyáztott magára, hát megint folszakadtak. Sok éjt virrasztottam ám át az oldala mellett, hogy az ördög vinna el már őt, akár csak valami derék embert ápoltam volna. Tudd meg uram: a lelki üdvösségemre esküdtem, hogy visszafizetem neki a gonoszságát s állok is az eskümnek, ha mindjárt az egész életemet is azzal kell töltenem, hogy őt hajszoljam. Ugy bánt velem, mint egy kutyaival, holott én ártatlan voltam s végre is nem vagyok csavargó! Az én kezem között hal meg, fogadom, ha ugyan előbb más nem végez vele. Hiszen megölhettem volna őt százszor is, órák hosszat voltam vele egyedül, de így gondolkodtam: itt

az ágyon, védtelenül nem illenék, hogy bántsam. Majd szemtől-szembe ha állunk!

— Lovaghoz méltóan cselekedtél. Parasztól csak meg védtelen, beteg embert, nem a nemes.

— En is így gondolkodtam, főként mert eszembe jutott a nagyapám mondása, amelylyel utnak bocsájott. Ezt mondta: emlékezzél mindenkor, fiam, hogy nemes ember vagy, vigyázz a b esületedre, szolgálj hiven, de meg ne alázzad magadat soha. Paraszti módra ne tégy, mert akkor sirni kezd az Ur Jézus. Meghallgattam és megfogadtam a tanítását. Így aztan egyre bizalmasabb lett hozzám. Már azt is kérdezte tőlem:

— Mivel jutalmazalak meg?

— Amivel jónak látod, feleltem én szerényen.

Nem is panaszkodhatom reá, gazdagon megjutalmazott és én nem utasítottam vissza a pénzt. Meri megint csak elővettem az eszemet és így gondolkodtam: mért maradjon ez a pénz a rablók kezében? Az ő példáján nekibuzdulva azután, a többiek is telitöltték a zsebet. Mondhatom neked, hogy bámulsztos népszerű ember ez a Bohun. A parasztek is rajonganak érte, pedig a legfogósebb nemes se nézi le őket annyira, mint éppen Bohun. Különös ember, annyi szent, akiben sok nemes vonást is találtam. És hogyan szerepelt a kisasszony! Mikor már gyógyulóban volt, eljött hozzá a Dunice testvére és jóslatot mondott neki. No, nem valami biztató jóslatot. Utálatos lény ez a teremtés, valóságos óriás, aki az ördögökkel cimborál.

Egyébként azonban igen kedves lény. Ha nevet: az úgy hangzik, mintha valami vad kancza nyeritene a mezőn. Mutogatja a fehér fogait s oly erős, hogy szétrepesztené a pénczelt is s a föld döng a lábai alatt, ha lép. Az Isten akaratából jóbárátságot kötöttem, megszeretett. Nem is ment el sohse mellettem a nélkül, hogy a fejemet meg ne csirögatta volna, a könyökével is meglökött sokszor és hívogatott: jöszte velem! De én féltem, hogy valahol rámarot és kitékeri a nyakamat, akkor pedig oda a megtakarított pénzem! Így feleltem hát neki: nem találnál mást? Vannak ott elegendő De ő így szólt: éppen te tetszel nekem! Gyerek vagy ugyan még, de tetszel nekem!

— Láttad, amint jóslott?

— Láttam is, hallottam is.

Sustorogó gözök, sziszegés, huhogás, füttyölés kísérte a szavát. Ő pedig mereven állott, rezgett a fekete szemöldöke és így beszélt:

— A lengyel lovag van mellette! a lengyel lovag van mellette!

Azután buzaszemeket hintett egy szitára és ime a magok úgy járnak rajta ide-oda, mint a csuszó-mászó rovarok közben folyton kiáltott: a lengyel lovag van mellette. Ha nem ilyen gaz ez a Bohun, hát a szívem is megrepedt volna a látásán. Halálsápadta lón a kétségbeeséstől és a fájdalomtól, valahányszor a jónő szólott, fehér lett az arca, mint a tiszta vászon, tördelte a kezét és nyöszörgött és jajgatott és szinte eszelősen, fennhangon bocsánatot kért a hercegisasszonytól, hogy rá merete vetni a szemét s hogy megölte a bátyját. Hol vagy én édes egyetlenem? nyögte. A tenyeremen foglak hordani... nem tudok nélkülüled élni! Nem érek az ujjommal sem hozzád, a rabszolgád leszek, csak éppen azt engedj, hogy láthassalak. Akkor megint Szagloba jutott az eszébe s arra csikorgatta a fogát, harapta a takaróját, amíg csak kimerülten el nem szunyadt. De az álmából is egyre sóhajtozott, meg nyöögött. (Folyt. köv.)

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

rőfös és női divatáruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca, (a «Zöldfa» söresarnok mellett.)

Minden nagyhangzású reklámot mellőzve, a legsolidabb alapon vezetjük üzletünket. Az őszi és téli idényre megérkezett legdivatosabb és legújabb ruhaszövetek, barchetek, flanelek, posztók, téli kendők, kanavász, vásznak. Paplanok, miederek, szőnyegek, csipkefüggönyök, uri és női fehérműek, mindezen cikkek a legsolidabb kiszolgálás mellett árusítjuk. — Női ING-BLOUSOK nagy választékban.

Nyujtsunk kezet a szerencsének

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.
A legesélydusabb sorsjáték a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény a 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 437 a 2000, 803 a 1000, 1528 a 500, 140 a 300, 34450 a 200, 4850 a 170, 4850 a 130, 100 a 100, 4350 a 80, 3350 a 40. Összesen:

14,459.000 korona, azaz Tizennégy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 9794	1 8084	1 92702	1 4074	1 4084	1 17324	1 17340	1 3618	1 3691	1 85944	1 95399	1 106892
2 6567	2 2927	2 3059	2 1016	2 1280	2 35347	2 35363	2 3825	2 51367	2 51383	2 96434	2 109824
3 25323	3 38151	3 8023	3 82718	3 85615	3 38224	3 38235	3 4855	3 53717	3 53733	3 56301	3 109917
4 8742	4 42204	4 20287	4 38191	4 38198	4 48059	4 48072	4 53707	4 64467	4 64473	4 66604	4 109869
5 85988	5 51393	5 38181	5 44398	5 46399	5 53094	5 53107	5 64468	5 66008	5 66014	5 68621	5 109820
6 51022	6 58015	6 42578	6 52327	6 52341	6 64412	6 64425	6 74399	6 74405	6 75514	6 86621	6 109918
7 59324	7 65274	7 52307	7 61102	7 61115	7 74388	7 74401	7 84372	7 84378	7 85487	7 96594	7 109809
8 6943	8 67169	8 68018	8 65888	8 65811	8 74357	8 74370	8 84341	8 84347	8 85456	8 96563	8 109824
9 91862	9 79754	9 65681	9 73007	9 73020	9 81169	9 81182	9 91153	9 91159	9 102606	9 96633	9 109919
10 70222	10 83213	10 67188	10 80022	10 80035	10 88184	10 88197	10 98168	10 98174	10 109607	10 96634	10 109805
11 8205	11 8952	11 79776	11 82254	11 83357	11 109603	11 109616	11 109924	11 109931	11 92654	11 96635	11 109825
12 83001	12 109616	12 83277	12 92744	12 92757	12 109623	12 109636	12 109944	12 109951	12 93408	12 96636	12 109826
13 109617	13 109632	13 83278	13 92745	13 92758	13 109624	13 109637	13 109945	13 109952	13 93409	13 96637	13 109827
14 109618	14 109633	14 83279	14 92746	14 92759	14 109625	14 109638	14 109946	14 109953	14 93410	14 96638	14 109828
15 8206	15 8953	15 79777	15 82255	15 83358	15 109626	15 109639	15 109947	15 109954	15 93411	15 96639	15 109829
16 83002	16 109617	16 83278	16 92745	16 92758	16 109627	16 109640	16 109948	16 109955	16 93412	16 96640	16 109830
17 8401	17 26296	17 8067	17 10478	17 17326	17 17342	17 35348	17 35364	17 38270	17 51374	17 51390	17 109921
18 26232	18 35156	18 10457	18 24496	18 35328	18 35344	18 45650	18 45666	18 55972	18 55988	18 109922	18 109927
19 38143	19 42275	19 32702	19 38199	19 38207	19 48057	19 48073	19 58379	19 58395	19 64474	19 64490	19 109928
20 46486	20 52346	20 38154	20 46473	20 46481	20 52360	20 52376	20 62682	20 62698	20 68761	20 68777	20 109929
21 51823	21 58043	21 44318	21 51820	21 51828	21 61448	21 61464	21 71770	21 71786	21 77849	21 77865	21 109930
22 53667	22 65677	22 52321	22 61103	22 61111	22 71771	22 71787	22 82093	22 82109	22 88172	22 88188	22 109931
23 56601	23 65776	23 52322	23 61104	23 61112	23 71772	23 71788	23 82094	23 82110	23 88173	23 88189	23 109932
24 67188	24 79760	24 65682	24 74324	24 74332	24 84341	24 84349	24 94358	24 94366	24 104375	24 104383	24 109933
25 79747	25 82365	25 67189	25 83354	25 83362	25 93371	25 93379	25 103388	25 103396	25 109907	25 109915	25 109934
26 83171	26 91379	26 79782	26 83355	26 83363	26 93372	26 93380	26 103389	26 103397	26 109908	26 109916	26 109935
27 89349	27 109618	27 83279	27 92746	27 92754	27 109628	27 109636	27 109949	27 109957	27 93413	27 96641	27 109936
28 109619	28 109634	28 83280	28 92747	28 92755	28 109629	28 109637	28 109950	28 109958	28 93414	28 96642	28 109937
29 109620	29 109635	29 83281	29 92748	29 92756	29 109630	29 109638	29 109951	29 109959	29 93415	29 96643	29 109938
30 92871	30 109919	30 92751	30 92759	30 92767	30 109917	30 109925	30 109952	30 109960	30 95392	30 95398	30 109939
31 2877	31 92721	31 92721	31 92721	31 92721	31 5497	31 5497	31 19816	31 36467	31 95393	31 95399	31 109940

Mikor van születésnapom?

Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Mindenki kiserelje meg szerencsését a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszthatja saját számát.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztályu eredeti sorsjegyek tervszerű betétei a következők:

egy nyolcad (1/8) forint —.75 vagyis 1.50 korona egy negyed (1/4) forint 1.50 vagyis 3.— korona
egy fél (1/2) » 3.— » 6.— » egy egész (1) » 6.— » 12.— »

A sorsjegyeket utánvéttel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul Meghizásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 10-ig

hozzánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

V., Váci-körút 4. sz.
Museum-körút 11. sz.
Erzsébet-körút 54. sz.

TÖRÖK A. és T^{SA}

bankháza,

Budapest, VI., Teréz-körút 46a.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilencz millió koronánál többet.

Rendelővel levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankházának Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályáhozdarab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

Azkorona összeg { utánveendő postautalvánnyal küldöm } A nem kívánt tör-
mellelve bankjegyekben (bélyegekbén) } lendő

Pontos cím:

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. nov. hó 4-ik napján tartott vásárban eladott termésktmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.——13.40. Kétszeres buza 12.60—12.20. Rozs 11.60—11.20. Arpa 10.80—10.20. Zab 11.40.—10.80. Tengeri: 12.40.—8.60. Borsó 36.—. Lencse 40.—. B. + 6.60. Köleskása 23.50. Burgonya 3.40. 100 kiló fánziszt 26.—. zsemlyelisz 25.60. fehérkenyér liszt 25.40. barnakenyér liszt 22.80. széna fuvarral 4.80. szalma 1.10 Szalonna 152.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.80, Lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 60.—, új bor 34.—, mész 1.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 48.—, mogoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.44, sertéshus 1.12, juh-hus 68, vares hagyma 12, fog hagyma 46, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Közös és Társas

Hivatalos jelentés

1902. november 4.

Buza október	7.27
Buza április	7.34
Tengeri	5.60
Rozs okt.	6.45
Zab ápr.	6.15
Káposzta, repce, sz.	11.89

Budapest, nov. 4.

Osztrák hitel	683.50
Magyar hitel	723.50
Államvasút	711.75
Ártamurányi	42.50
Magyar jelzálog	275.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. nov. 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.35
Magyar koronajárdék	97.60
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4/100	—
Magyarvasúti kölcsön ezüstben 2/100	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Halmérsi jog megkötési kötvény	100.—
Horráth-azlavóuföldterhermentési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	212.—
Tuzsabayócsás szegedi sorsjegyek kölcsön	157.—
Osztrák járdék papirban	100.60
Osztrák járdék papirban	100.75
Osztrák járdék aranyban	120.55
Osztrák korona járdék	100.—
Osztrák államsorsjegyek	150.—
Osztrák magyar bank részvény	15.65
Magyar hitelbankrészvény	709.05
Osztrák hitelintézet részvény	720.50
Párisi visita	95.17
20 jrnkos arany (Napoleon'dor)	11.05
Németbirodalmi márka	116.82
Londoni visita	23.50
20 márkás arany	23.88

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindennemű alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

Hirdetések szerzésére ügyes fiatal ember kerestetik nagy jutalék fizetése mellett.

Bővebbet a kiadóhivatal.

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.

Belépési felhívás.

A
„Biharmegyei Korona-, Takaré- és Hitelszövetkezet“

1903. évi január hó 1-én

uj évtársulatot kezd,
mely 1905. december végéig tart.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg a három év leteltével kamat és nyereséggel együtt a részvevőknek **KÉSZPÉNZBEN FIZETTETIK VISSZA.** Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is.

Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; — tagjai a rendszeres takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége

a „BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“ I-ső emeleti üzlethelyiségében van,
NAGYVÁRADON, Kossuth Lajos utca 19—20. sz. alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten levő váltó-üzletben
már a mai naptól kezdve elfogadjatnak,

melynek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1902 október 25.

857.

A „BIHARMEGYEI KORONA-TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA

Elő János,
Schwartz Ferencz,

Szunyogh Péter elnök,
Fleischacker Gyula,
dr. Wallner Ödön,

Pekanovits Imre,
Weinberger Jakab.

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nagy Teleky-utcai házában. 6

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
utca) egy első emeleti utcai lakás,
mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-
helyiségek s egy üveges terasz a Kö-
rörsre,

minden órán kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu-
lajdonát képező katonavárosi Weinber-
ger-féle gyári helyiségben levő üres
magtárak

azonnal bérbevehetők.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarékpénztárnál.